

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΔΗΜΗΤΡΗ Ν. ΜΑΝΙΑΤΗ

Σε έναν κόσμο εντελώς πε-
ριπλεγμένο, ρευστό και σε
μετάβαση, η καθαρή ματιά
του αναπληρωτή καθηγητή στο Πα-
νεπιστήμιο του Bournemouth και
συγγραφέα Ρωμανού Γεροδήμου
συμβάλλει σε έναν αναστοχασμό,
αλλά χωρίς τις συνήθεις βερμαλι-
στικές διατυπώσεις. Με ειδικευση
στη Διεθνή Πολιτική και τη Δημο-
σιογραφία, με μια πετυχημένη χρο-
νογραφία για τους καιρούς μας σε
ΜΜΕ και κοινωνικά δίκτυα και με
ένα δοκίμιο («Ανταποκρίσεις από
τον 21ο αιώνα»), ο Γεροδήμος μοιά-
ζει να εποπτεύει με την απόσταση
του ακαδημαϊκού, αλλά και με τη
ψυχραιμία του χρονογράφου, τις
περιπετειώδεις ημέρες μας. Από το
διαμέρισμά του στη Βρετανία επιτυ-
χάνει μια δικτύωση με όλες τις νέες
τάσεις, την ίδια τη διδασκαλία στο
πανεπιστήμιο, αλλά και τα κρίσιμα
θέματα της εποχής: Brexit, Covid-19,
Μπάιντεν, Ευρώπη, #MeToo, Κίνα.
Συναντιόμαστε στο Διαδίκτυο, του
θέτουμε τα ερωτήματα και σας παρα-
θέτουμε την 4η Εντολή που σήμερα
κλείνει τρία ολόκληρα χρόνια από
κείνη την πρώτη συνέντευξή μας για
τη στήλη, με τον συγγραφέα Διονύση
Χαριτόπουλο (9 Φεβρουαρίου 2018).

**Δώστε μας μια εικόνα της καθη-
μερινότητάς σας, αν θέλετε. Ενα
μέρος το κοινοποιείτε στα κοινω-
νικά δίκτυα. Το ιδιωτικό γίνεται
λίγο δημόσιο και το λιβινγκ ρουμ
ή το γραφείο του σπιτιού γίνεται
λίγο δημόσιος χώρος. Πώς ζείτε
τον νέο δυισμό αλήθεια;**

Πριν από την πανδημία η αέναη επα-
νάληψη μιας καθημερινής ρουτίνας
με τρόμαζε σαν ιδέα. Ωστόσο, τον
τελευταίο χρόνο αναγκαστικά επέ-
βαλα στον εαυτό μου την πειθαρχία
μιας ρουτίνας: πρωινό γυμναστική,
εφημερίδες με πρωινό καφέ, δουλειά
όλη την ημέρα μπροστά στον υπολο-
γιστή, λίγη γυμναστική το απόγευμα,
βραδινό μπροστά στην τηλεόραση,

Είπε

*Εάν δεν είσαι
προετοιμασμένος
να δώσεις τον εαυτό σου
στους άλλους – με τα καλά
και τα στραβά του, με
όσο περισσότερη αλήθεια
μπορείς –, τότε μην έχεις
την απαίτηση εκείνοι
να σου δώσουν τον χρόνο
ή την προσοχή τους*

δουλειά, διάβασμα, ύπνο. Ζω, όπως
όλοι, τη μέρα της μαρμότας. Εχε-
τε δίκιο, ο εγκλεισμός αφαιρεί τα
όρια ανάμεσα στο ιδιωτικό και το
δημόσιο. Αυτό έχει να κάνει με την
ψηφιοποίηση, αλλά και με κάτι ευ-
ρύτερο: την ανθρώπινη συνθήκη
στην ύστερη νεωτερικότητα. Εάν δεν
είσαι προετοιμασμένος να δώσεις
τον εαυτό σου στους άλλους – με
τα καλά και τα στραβά του, με όσο
περισσότερη αλήθεια μπορείς –,
τότε μην έχεις την απαίτηση εκείνοι
να σου δώσουν τον χρόνο ή την προ-
σοχή τους. Αυτό ισχύει στα πάντα:
από τις ανθρώπινες σχέσεις και την
τέχνη, μέχρι την πολιτική και τις
υπηρεσίες.

**Διανύουμε μια κατάσταση εξαι-
ρετικά καινούργια για όλους. Στη
Βρετανία, αλήθεια, πώς γίνεται
η πρόσληψη της πανδημίας από
τον μέσο Βρετανό; Ως μια μερική
ανάσχεση της κανονικότητας που
θα αρθεί ή ως μια πιο μόνιμη κα-
τάσταση;**

Στη Βρετανία, όπως και στην Ελλά-
δα, υπάρχει μεγάλη κόπωση με τον
εγκλεισμό, ενώ έχουμε και τον επι-
πρόσθετο παράγοντα της έλλειψης
ηλιοφάνειας. Εδώ αυτά τα συναισθή-
ματα τα εσωτερικεύουμε, τα αντιμε-
τωπίζουμε ιδιωτικά. Η ψυχολογία
πολλών συναδέλφων και φοιτητών
στα πανεπιστήμια είναι πραγματικά
κακή τον τελευταίο καιρό. Αυτό δεν
βγαίνει ως επιθετικότητα, αλλά ως
απομόνωση ή ως ένα σφίξιμο των
δοντιών μέχρι να τελειώσει η μέρα.
Πολλοί αναθεωρούν σημαντικές επι-
λογές, π.χ. υπάρχει ένα κύμα εξόδου
από το Λονδίνο, οπότε η πανδημία
σίγουρα θα έχει μακροπρόθεσμες
επιπτώσεις. Ωστόσο δεν διακρίνω
κάποιου είδους αντίληψη ότι αυτή
θα είναι πλέον η ζωή μας.

**Brexit: είναι επίσης σχεδόν ιστο-
ρικό πως όλο αυτό η Βρετανία το
περνάει πια εκτός ΕΕ. Αλήθεια, τι
έχει αλλάξει και πώς εκτιμάτε ότι
θα εξελιχθεί η νέα πραγματικότη-
τα για τη Βρετανία;**

Τους συναισθηματικούς και πολιτι-
κούς κραδασμούς από το δημοψήφι-
σμα τους έχουμε ήδη απορροφήσει
ως κοινωνία, οπότε είμαστε πλέον
στο στάδιο της αποδοχής της νέας
πραγματικότητας. Επί της ουσίας
ασφαλώς θα συνεχίσουν να υπάρ-
χουν σοβαρές συνέπειες: εμπόδια
στις εισαγωγές και εξαγωγές, αύξη-
ση τιμών, φυγή ανθρώπινου δυνα-
μικού, όξυνση της πολιτισμικής και
ψυχολογικής περιχαράκωσης που
ήδη μάζιζε τη Βρετανία. Ωστόσο,
αρχίζει ταυτόχρονα να δημιουργείται
ένα εναλλακτικό θετικό αφήγημα,
αυτό της εξωστρεφούς «παγκοσμιο-
βρετανίας» που συναλλάσσεται με
τρίτες χώρες χωρίς τα «δεσμά» της
ευρωπαϊκής γραφειοκρατίας. Δεν
είμαι πεπεισμένος ότι αυτό είναι
μακροπρόθεσμα βιώσιμο. Βέβαια,
από την άλλη, βλέπουμε την Ευρω-
παϊκή Ένωση εντελώς βαλτωμένη
πολιτικά, αξιακά, συμβολικά, σε μια
αναπόφευκτη υπαρξιακή και θεσμι-
κή κρίση που υπάρχει, αλλά δεν έχει
εκφραστεί πλήρως ακόμα.

Ρωμανός Γεροδήμος

**Ο ιός αποκάλυψε τις πιο επώδυ-
νες επιπτώσεις της παγκοσμιοτή-
τας ή το ανάποδο;**

Η παγκοσμιοποίηση λειτουργεί
όντως ως καταλύτης για τη διασπορά
του ιού, ενώ και ο ιός αναδεικνύει
τις ατέλειες της παγκοσμιοποίησης,
όπως τις ανεπάρκειες των υπαρ-
χόντων θεσμών (π.χ. Παγκόσμιος
Οργανισμός Υγείας) ενόσω όλα ανε-
ξαιρέτως τα κράτη, ακόμα και μέσα
στην ΕΕ, λειτουργούν ως μονάδες με
βάση το εθνικό συμφέρον. Ωστόσο,
η παγκοσμιοποίηση ταυτόχρονα επι-
τρέπει αυτή την ιστορικής ταχύτητας
προσπάθεια του εμβολιασμού. Και
δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι υπάρ-
χουν ακόμα πιο σοβαρές απειλές

για την παγκόσμια ασφάλεια και τη
βιωσιμότητα του πλανήτη, με πρώ-
τη τη συνεχιζόμενη διασπορά των
πυρηνικών όπλων και δεύτερη την
κλιματική αλλαγή.

**Για παράδειγμα, συνεχίζοντας
λίγο στο προηγούμενο ερώτημα,
υπάρχει μια συζήτηση από τη μια
για ενίσχυση του εθνικού Συστή-
ματος Υγείας και μια ανάγκη από
την άλλη για πιο συνεκτικές και
συνολικές αντιμετώπισεις (π.χ. σε
επίπεδο ΕΕ).**

Δεν νομίζω ότι οι δύο αυτές ανάγκες
βρίσκονται σε σύγκρουση. Όσο συ-
νεκτικές κι αν είναι οι πολιτικές της
ΕΕ, εάν δεν υπάρχει ένα καλά οργα-
νωμένο σύστημα υγείας σε εθνικό
και τοπικό επίπεδο, τότε ποιος θα
τις εφαρμόσει; Ο εχθρός των Εθνι-
κών Συστημάτων Υγείας δεν είναι ο
ευρωπαϊκός συντονισμός, αλλά άλλα
πράγματα, όπως η κακή στελέχωση
και διαχείριση ή η έλλειψη πόρων.
Τα παγκόσμια δίκτυα οργανωμέ-
νου εγκλήματος και φοροδιαφυγής
καθημερινά απομυζούν τον πλούτο
κρατών και πολιτών. Αυτοί είναι οι
εχθροί της δημόσιας υγείας.

**Ασπάζεστε μια ανάγνωση α λα
Τζόρτζιο Αγκάμπεν για βιοπολιτι-
κή διαχείριση του ιού;**

Οχι. Κατ' αρχάς να θυμίσουμε ότι
πριν από έναν χρόνο ο Αγκάμπεν
μιλούσε για «υποτιθέμενη επιδημία»
και για «εφεύρεση της επιδημίας».
Θεωρώ ότι αυτή η προσέγγιση πά-
σχει από το εξαιρετικά συνηθισμένο
στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές
επιστήμες πρόβλημα του να προ-
σπαθεί να εφαρμόσει τη θεωρία
σου ανεξαρτήτως πραγματικών
δεδομένων. Αυτό πια δεν είναι επι-
στημονική μέθοδος, αλλά ιδεολογικό
πρότζεκτ. Η βιοπολιτική μπορεί να

«Να μη συμμετέχουμε σε καμπάνιες εξοστρακισμού και λιθοβολισμού»

Ο αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Bournemouth και συγγραφέας
μεταφέρει την εμπειρία του από τη ζωή στη Βρετανία του Brexit και μιλάει για το σήμερα
και το αύριο της πανδημίας, τις ισορροπίες Δύσης - Ανατολής και το ελληνικό #MeToo